

Къумпыл Мурат ПФР-м Адыгеимкіә и Къутамә щылагъ

«Республикәм щыпсәухәрәм иғом пенсиөхәр айәкәгъәхәттән төгөләпсөхбагъа. Пенсиөхәмкіә фондым шылажъәхәрәм зәрашшәрәр кыдурғасы. А лъяныкъом мәхъанәшхәи, пенсиөхәр афэйзәуцүгъәнәм зәпүтхъохәр афашы хъущтәп», — къылуагъа Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикәм йофшәнәмпәре социальна хәхъоньгъәмәкіә иминистрә Миңзэ Джанбәчэр ПФР-м Адыгэ Республикаимкіә и Къутамә ишащә Къулә Аскәрбайрә республикәм ишащә къыфалотагъа. Пенсиөхәмкіә фондымрә министрствәмә йоф зәрәзәдашшәрәм фәгъәхъыгъа.

Адыгеим и Лышхъә ишшәрәлхъәр пәлтә гъэнә-фагъәкіә зыгъәцәкіә Къумпыл Мурат Урысыем Пенсиөхәмкіә ифонд Адыгэ Республикаимкіә и Къутамә тигъуас щылагъ. Регионаим ишащә фондым и йофшәхәм адәгущылагъ, отдел зауләмә йоф зәрада-шәрәм зыщигъәгъозагъ.

Гүщүәм пае, ахәм зәдагъә-цекіәрә социальна программәм къыдыхъәлтигъа социальна фәло-фашшәхәр зыгъәцәкіә учреждениехәр 2012 — 2016-рә ильесхәм нахьыштоу мылькукы техникекіә зэтегъәпсөхъәттән пае сомә миллион 18,5-рә айәкәгъәхъа, аш щыщәу сомә миллиони 8,8-рә Пенсиөхәмкіә фондым имыльку. Мобилын бригадәхәм алае автомобили 10 къашфыгъ, ун-интернати 3 агъәцәкәжъыгъ. Мынъә а гүхәлхәм, джащ фәдәу

пенсионерхәм компьютерыр ала кырагъәхъаным сомә миллион 1,5-рә фәдиз апәугъәхъа. Фондыр нәмыкі социальна проект зауләми ахәлажъ. Къулә Аскәрбайрә кызызиро-тагъәмкіә, республикәм непә пенсионер нәбгыр мини 127-рә щәпсәу, зекләмкіи республикәм исхәм ар азыщанә фәдиз. Гүрьитымкіә сомә 12039-рә пенсиөу къараты. Федеральна гупчәм республикәм ипенсионерхәм дәгъоу йоф зәрада-шәрәр хигъеунәфыкыгъ, гъә-

рекло республикә къутамәр ана-хъабу цыфхәр кызызекіоләгъә къулыхъо хәгъәгум щалытагъ.

ПФР-м Адыгэ Республикаимкіә и Къутамә иләшшәтет республикәм ишащә къэлә ыкы райо-н къутамә пәпчъ йоф зәри-шәрәм зәрәлтыпльехәрә ви-деосистемәм нәуас фишыгъ.

Къумпыл Мурат ПФР-м Адыгэ Республикаимкіә и Къутамә иләшшәтет республикәм ишащә къэлә ыкы райо-н къутамә пәпчъ йоф зәри-шәрәм зәрәлтыпльехәрә ви-деосистемәм нәуас фишыгъ.

**Адыгэ Республикаим
и Лышхъә
ипресс-къулыкъу**

Суретыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

Адыгеим илЫклохәр Урысые форумым хәләжъәштых

Урысые партиеу «Единэ Россиен» ифорумеу «Городская среда» зыфиоу бәдзәогъум и 24-м Краснодар щыклоштыр хәгъәгум икъаләхәм язэтегъәпсөхъан епхыгъе йофшохәм афэгъәхъыгъәшт.

Хәгъәгум ишъольтыр 85-мә щытегущыгъәшт, — къылуагъа партиеу «Единэ Россиен» ифедеральна проектхәм яэкс-пертхәр, координаторхәр, Къэралыгъо Думәм идепутатхәр, Урысые Федерациим и Правительствә хәтхәр аш хәләжъәштых. Адыгеим иделегации хагъәхъащых республикәм изаконодательна, иғъәцәкіәко хәбзә илЫклохәу партиеу ире-гион политическә совет хахъәхъәрәр ыкы аш ипроектхәр рес-публикаим щыгъәцәкәгъәнхәмкіә шытедәкыжъ зыхыхъәрәр.

«Форумым ильхъан дискуссионнә площацки 4-мә йоф ашшәшт, мафәм иятонәрә къэльзәнкъо пленацнә зәхәсигъо зәхәштәшт. Аш икәүхъәм ат-тәу резолюциеу тштәштим репионхәм ялЫклохәм дискусси-еҗәмә зәхәсигъомәр къаша-хъащыт предложениехәр хәдъжъәхъащых. Краснодар щыклоштыр форумым къаләхәм язэтегъә-псөхъанкә проектихәр зәрәпхы-рашыхәрәм, щыкагъа тъягъу-хәрәм, къыдәтләтүтән, тынаә зытеджъетын фәе йофхәм та-

**Адыгэ Республикаим
и Лышхъә
ипресс-къулыкъу**

«Анах щыклохәр — ахәм ягъәцәкіән цыфхәр кызызә-хәбзәлажъәхъәрәр ары. Сыда пломә ахәм яшагу, япархәр, яскверхәр зыфәдәштхәр ежъ-хәр ары зәлъитыгъәр. Хәгъә-гум и Президент Федеральна Зәлукәм фигъәхъыгъе тхыгъәм аш фәдә пшъерыль къышигъә-уцугъ», — хигъеунәфыкыгъ партиеу «Единэ Россиен» и Генеральна совет исекретарәу Сергей Неверовым.

Владислав РЕЗНИК:

«Бизнесымкіә хәбзәлахъыр ВВП-м ипроцент 31,6-м къехъу хъущтәп»

2018 — 2020-рә ильесхәмкіә бюджет, хәбзәлахъ, та-моженнә-тариф политикәм ильэнкъо щыклохәм афэгъәхъыгъе парламент едэүнхәу бәрәскәжъыем щыклохәм якІзүххәмкіә рекомендациехәм япро-ект бәдзәогъум и 21-м Къэралыгъо Думәм бюджетымкіә ыкыи хәбзәлахъхәмкіә и Комитет ыштагъ.

Къэклошт тхамафәм реко-мендациехәр Урысые Федерацием и Правительствә іекәтә-хъащых. Бюджет, хәбзәлахъ, таможеннә-тариф политикәм ильэнкъо щыклохәм зыщыз-хәүгъо-еъзә документ зыкыр апәрэу Къэралыгъо Думәм къы-іекәхъа, тапекіә ахәр про-ект зәфәштхәфа аш къыу-кәштүгъе.

Къэралыгъо Думәм бюджетымкіә ыкыи хәбзәлахъхәмкіә и Комитет хәтәу Владислав Резник а проектим къыри-lyalIәрәр:

«Аш фәдә документым амал къытышт бюджет пстәуми, апәрэ чезую федеральна бюджетым, ягъәпсөнкіә eklopak-күә щыклохәм а зы уахътәм ахәпльхәм. Бюджет, хәбзәлахъ, таможеннә-политикәр ана-хъа зытегъәпсөхъхәгъәштүр экономикә хәхъоныгъе шыгъә-нүр, цыфхәм ящыкәлә-псөүкүә зыкъегъе-түгъенүр, къэралы-

гъом исоциальна пшъерыльхәр шыкы имыләу ыгъәцәкіәнхәр, регионхәмрә муниципалитетхәм-ре яфинанс йофхәр гъэтэрә-зыгъәнхәр ары.

Хәбзәлахъ системәм игъә-псөн, регион хәбзәлахъхәмкіә федеральна фәгъәкәтәнәнгъәхъәр тәхъыжыгъәнхәр анахъа мәхъанә зиә пшъерыльхәм ашыщых. 2017 — 2019-рә ильесхәм ательйтәгъе федеральна бюджетым ехылIәгъе законым къызәрәштәдәлтигъәмкіә, 2019-рә ильесхәм къы-щегъәхъа зыгъәу бизнесымкіә хәбзәлахъыр ВВП-м ипроцент 31,6-м къехъу хъущтәп. Парламент едэүнхәм ахәләжъа-гъәм зәралытагъәмкіә, къэралыгъо хәбзәлахъхәр къы-мыйзәхъу исоциальна пшъерыльхәр ыгъәцәкіәнхә фәе.

Экономикәм хәхъоныгъе-еъзашыгъәнәм төгөләпсөхъхәгъә-хәбзәлахъ реформә шыгъәнүр ишыкагъ.

дентеу Владимир Путиным Фе-деральна Зәлукәм 2016-рә ильесхәм тигъәзәзәм и 1-м фигъәхъыгъе тхыгъәм аш фәдә пшъерыль щигъәнәфагъ.

Пәлтә къыхъәм ательйтә-гъе бизнес проектхәм, инвести-ционнә проектшохәм ягъә-цекіән, производственна базәмрә сатыумрә хәхъоныгъе ягъашыгъәнәм непә Урысые апәль. Пәлтә къыхъәм тельтәгъе планхәр раҳъуխъан за-льәкыщтыр хәбзәлахъ системәм зыкъе итәу йофышә зы-хъукъә ары ныләп. Хәбзәлахъ ставкәхәр сид фәдизу кыры-рағъәхъыгъәхъәли, предпринимательхәм яло къыкыщтәп бюджетымрә экономикәм афэгъәхъыгъе расчәтхәр икью амашымә. Урысые исоциаль-нә-экономикә хәхъоныгъәкіә пәлтә къыхъәм ательйтәгъе пшъерыльхәм акәрәрычъеу хә-бзәлахъхәм афэгъәхъыгъе хә-бзәлахъуцугъәм бәрэ зәхъокы-ныгъәхъәр зәрәфашырәм пәлтә къыхъәм ательйтәгъе про-ектхәр нахъ дәеу агъәцәкіәнхәм фищәштых, стратегикә ин-вестор хъу зышои-хъохъәр зәкли-гъәхъыщтых».

**Адыгэ Республикаим
и Лышхъә
ипресс-къулыкъу**

Программәм хагъәхъащхәр къихахыщых

Муниципальна образованиехәм ахәхъәрә чыпIәхъәр зэтегъәпсөхъхәгъәнхәм ипрограммә иғъәцәкіән Мыекъопә районым иадминистраие 2018-рә ильесхәм хәләжъәнәу егъәнаф.

Шыгу къаджъәкыжын, про-граммәу «Формирование совре-менной городской среды» зы-фиорәм иғъәцәкіән мы уахъ-тәм хәләжъәрә закъор къалеу Мыекъуап ары. Ильесеу ти-зыхъетым фәтәрәбәу зәхәт унә 41-рә къызыхибытәрә шагу 19 зэтегъәпсөхъхәнәу агъәнафә. Бәмашшәу межведомственә ком-миссием иззәхъетым щыкагъә-шәкігъуим ыкәм нәс посупле-

хәм язэтегъәпсөхъан къезы-гъәнәфәрә шапхъәхъәр зәхагъә-уцонхәу ыкыи муниципальна программәхәм ягъәхъа-зырын нахъ агъәпсөнкіәнәу пашәхъәм пшъерыль афашыгъ. Джаш фә-дәу бюджет зәфәштхәфа къыхахыщхәм къыхахыщтыр мылькум епхыгъа 2018 — 2022-рә ильесхәм ательйтәгъе къэралыгъо про-граммә Адыгеим щызәхъа-фәштхәщт. Общественна чыпIәхъәр

и 20-м къыщегъәхъа зыгъәу шы-шхъәум и 1-м нәс инвентари-зационнә материалхәм (паспор-тхәм) Мыекъопә районым иад-министраие дәжъ щызәхъа-гъә общество-нә комиссие ах-элләшт, ахәм уасе афишыщт ыкыи муниципальна программәм хәләжъәнәхъ зытәкыщтхәр ыгъә-нәфәштых. Общество-нә комис-сием къыхихырә щагу-хәр ыкыи общество-нә чыпIәхъәр 2018 — 2022-рә ильесхәм ательйтәгъе къэралыгъо программәм хә-гъәхъащтых.

Программәм иғъәцәкіән къы-дыхъәттегъеу щагу-хәр, общест-

венә чыпIәхъәр зэтегъәпсөхъа-щтых, тысыпIәхъәр, къезы-гъәнәфагъ ыкыи хәкыр зәра-тәкъорә пкыры-гохъәр ашагъәу-цущтых. Джаш фәдәу къеләцы-күә ыкыи спорт площа-кәхъәр, машинхәмрә зыдагъәуцущтхә чыпIәхъәр зэтегъәпсөхъанхәу, шагу клоцIәхъ ыкыи цыкIу-хәр ашагъәттегъынхәу агъәнафә.

Мы йофхъабзәхъәм ягъә-цекіән пәу-хәщт бюджет зәфәштхәфа-хәм къызә-ратупщыт даклоу, фәтәрәбәу зәхәт унәхъем ашыпсөхъәрәи щагу-хәм язэтегъәпсөхъанхәу щыт. Йофшә-нным иззәхъәнәкіә е мыльку-кә ахәм яшуагъә къагъәк-он альәкыщт.

**2017-рэ ильэсүүдийн
иятанэрээ ильэс плэнэ
хэбзэгтэйцүүгээ щыгэр
зэрагчэлжигээ зы-
щытегуущыгээхээ зэхэ-
сыгьо Адыгэ Республика
Иофшинымкээ
икъэралыгьо инспек-
ции джырэблагьэ зэ-
хишагь.**

Іофтхъабзэм хэлэжьагэх инспекцием ипащэу Сихъу Рүсэти, УФ-м ипрофсоюзхэм я Федерацие и Адыгэ Республике къутамэ итхъаматэу Устэ Руслъан, АР-м и Прокуратур-рэ илофышIеу КIэмэш Аизор, АР-м ихэбзэ гъэцкIеklo ыкли хэбзэухъумэklo къулыкъухэм ялтыклохэр, хъызмэтшланIэхэм ыкли организациехэм ялофышIехэр.

Инспекцием ипащэу Сихү Русетэ кызызэриуагъэмкээ, Федеральна хэбзэгъеуцугъэм полномочиу къафишыгъэм къыпкъырыкъыхээ организациехэм япащэхэу, предпринимательхэу цыифхэр зыгъэлажьехэрэм альянсыкъоктэ Ioфшэннымкээ хэбзэгъеуцугъэр эзэртэцактэхэрэм лъэпплэх. Инспекцием фитынныгъэу илэр къызыфигъефдээзэ, планым хэтэу ыкти хэмьтэу улпъэкунхэр зэхещэх. Инспекторхэм анахьэу анаэ зытырагъетырэр Ioф зышэрэ цыифыр хэбзэгъеуцугъэм диштэу Ioфшланпээм щатхыгъэмэ е хэбзэнчьеу ащ Ioф рагьашэмэ, ар Ioфшланпээм аштэзэхъум, тэрэзэу итхыльхэр фагъэлсыгъэхэмэ, лэжжапкээр зэрэфагъянэфгъэ шыккээр ыкти ар игъом аратымэ арых. Аштнэмийкээ Ioфшэнныр щынэгъончьеу щытынным иамалхэр икъоу Ioфшланпэ языгъэгъотыхэрэм къызыфагъефдэхэмэ ауплъекlyх, сыда пломэ пащэ пэпчь ар ишъярьиль шъхьялэу Ioфшэнхэбзэгъеуцугъэм къышцело.

— Инспекцием ишшээрльхэм ашыц цыфхэм *юфшэн*мкэ яфтыныгъэхэр, джащ фэдэу ялсауныгъэ къэухумээнхэр, — *elo* Русетэ. — Аркыдэтлытээзэ улъякун-лынпльэн *юфшэн*мкэ зэхъокыныгъэу щылехэм бизнесым хэтхэр икью щыгъэгээзгээн

ЦЫФХЭМ ЯЛОФШЭН ФИТЫНЫГЪЭХЭР КЬАУХҮҮМЭХ

хэм фэшл мыш фэдэ едэүнхүү цыф жыгульжэхэр зыхэлжжэхээр ильяс плана пэпчж зэхэтэшэ. Хэукуноныгэхэр амышынхэм пае товшэнымкэ хэбзэгээ уцугъэу щилжэхэр афэтэуатэх. Мы тофын епхыгье пешшорыгэш юфтхьабзэхэр нахьыбэрэ зэхэтгэнхэу аш фэдэ пшъэрьтилти. **Тыупльяктугъэхэу, хэукуноныгъэ кызыыхэдгээштыгъэ товшланлэхэм** пшъэдэкыижж ятымыгъэхэу, тадээлэпшиенэу, хэукуноныгъэр зэрэдагъэзыжыщ шыкээр агурыдгээлонэу ары мурадэу тиээр. Аш пае бизнесым хэтхэр тофтхьабзэм къетэгъяблагъэх, товшэнымкэ хэбзэгээ уцугъэу щилжэхэр, аш шапхъэу кыгъяна-фэхэрэр къафэтэуатэх. Хэукуноныгъэу кызыыхэдгээштырэмэ ашыщых: лэжжапкээр игъом аратырэп, тэрээзу ялэжжапкэ къафальтиэрэп, аш нэмькэу цыфыр товшланлэм зылукыккитефэрэ ахьщэр ратыжырэп, цыфым тоф зышишлэрэ чынгэрэж икью зэтэгъэпсыхагъэп, тыркъо кынгутзыщэн зылъэкыщ оборудованихэм тоф ашлэ, бзыльфыгъэхэм ахьщэ лэпшилэгур игъом аратырэп, аш нэмькэу цыфхэр зыкцэлтэйхүхкэ ядокументхэр, якопиехэр араты-

хэрэп, тоошлалттай түмүнхагийн эхэй тоо арагьшадаа. Бизнес цынтуулж щилжжэхэрэм алдартай, мыш фэдээ хэүкъоныг тэхэр ышыг тэхэрэй, аш зэрарын шокулыг тэсвэртэй ишигэж, хувьтасын тазыр атетымыльхэй, хэүкъоныг тэхэрэй дагьзээжынэй мацээ

Граждан-правовой нэшнээзилээ зээгыныгэхэр тофшиаклохэм шлокл имылэу адашынхэу хэбзэгъяцугъэм кыштэо. Ау пащэхэм ашигхэм мышкэхэй хэүкъонигъячэр ашигхэу берэ къыхэкы. Мы ильзэсими яитлонэрэ ильяс плланэу пыкырын

тъэм тофшлаптэм лумытхагъэх
хэу тофшлаклохэр зэрагьзэла-
жъэхэрэм епхыгъэ хэукуноигъэ
19 инспекцием къыхигъэштыгъэ.
Ащ нэмүкіеу тоф зыщаштэ-
рэ чытпіхээр чыныаштэхэмэ ө-
фебаштэхэмэ, гъогум тетэу тоф
зыштээрэ цыфым ишыкілгъэ-
щыгыныр щыгымэ, итофшлэгъу-
уахтэ къехъоу цыфым тоф
рагьаштэмэ, нэмүкі лъэнүкъо-
хэри ауппльекуух. Ахэмкі эх
укуноигъэхэр зышигъэ пащэ-
хэм зэкіеми административ-
нэ шпъэдэктывжъэу тазырхэр
атыральхъэ. Анахь шъхьаалуу
инспекцием итофштэхэм алты-
терэр цыфым ылъэнүкъокіе-
хэукуноигъэу ашыхэрэр дэ-
гъэзыжыгъяэнхэр ары.

Мы ильесым иятлонэрэ ильес-
планэу пыкыгъэм һенаттэ зилэ-
юридическэ лицэ ыкїи унээ
предприниматель нэбгыри 1963
мэ административнэ шпъэдэ-
кыжъэу сомэ миллиони 2-м
ехъурэ тазырьр къэралыгъо
инспекцием атырильхъагъэх.
Тазырьр игъом къэзымыты-
жыгъэхэм ятхыльхэр хъыку-
мым фагъэхыгъэх.

хагъэшыгъ. Нахыбэу лэжьапкіэр зыгъэгүжъогъэхэ Ioфшилаплэхэми аціэ кырилиагъ. Ахэр: пшъедекъыжъеу ахыырэмкіэ гъунэпкъэ гъэнэфа-гъэ зиіэ обществэхэу «Кужорскэ чырбыш заводыр», «АкваСтройСервис», «СПЕКТР ГЛАСС» зыфилохэрэр арых. Лэжьапкіэхэм ятынкіэ мыхэм зэхэтэу сомэ миллионы 2-рэ мин 843-рэ чыфэу къатефагъ. «АкваСтрой-Сервисым» джыри чыфэу сомэ мин 957-р зэрэтель, адре

организациймэ ар апшыныжыгъ.

Мы піалъем къыхиубытәу йоғшланләм щыләхәү нәбгырә 28-мә тыркъохәр атешағъәхә хъугъә. Ахәм ашыщәү нәбгыритлумә шъобж хъылтәхәр хахыгъәх. Ахәм ахъщә Іәпүләгъу къаратыжыным фәш! ятхыльхәр афагъәспсихи, АР-м социальне страхованиеиклә фондым Іәкләгъәхъаягъәх. Предприятияхәм япащәхәу зипшъэрыйхәр икъоу зымыгъәцәкіагъәхәм пшъедәкіыжъхәр атыральхъагъәх.

Хэбзэгтэйзүүцүгээм кызыэрэдилтийрээмкіэ, япсауныгээ зэшүүзыгээхөн зыльэкыицт чыплэхэм тоф ашызышлэхэрэм компенсациехэр аратынхэу щит. Аш нэмыхкэу, мафэм тоф зэрашлэрэ сыхват пчагъяэр нахь макіэ ашын, ялэжьапкэ къафыхагъяхъон фае. Мы лъеныхкъохэмкіэ шапхъэхэр икъоу пащэхэм агъэцаклэхэмэ инспекцием еулпльэкly. Тофшлаклом дэо тхыль кызыитыкэ, планым хэмийтэу инспекцием улпльэкунхэр зэхечэх. Хэукуноныгэхэр къазыхагъяшхэкіэ, тофшлаплэ языгэгтъотыхэрэм ахэр дахьэзыжынхэмкіэ унашьохэр афашихы ыкли палъэ афагъяэуцу. Предприятиехэм ялащэхэу, предпринимательхэу хэукуноныгээ зышыгъяхэм административнэ пшьэдэкыжьэу тазыр атыральхьэ.

KIAPЭ Фатим.
Сурэтыр Іәштынә Аслъан
тырихыгъ.

Тхъамафэм ихъугъэ-шагъэхэр

Адыгэ Республика́м хэгъэгу клоц ИофхэмкІэ и Министерствэ кызыэритырэмкІэ, бэдзэогъум и 10-м кышегъэжьагъэу и 16-м нэс республикэм бзэджэшэгъэ 66-рэ шызырахъагь.

Уголовнэ лофыр зэхэфы

Ахэр: тыгъуагъехэу 33-рэ, цыфым ыпкынэ-лынэ шьобж хъыльзэхэр тырашагъехэу 1, гъэпцэлтээ зыхэлт бзэджэшлэгти 7, хүнкэн бзэджэшлэгти 2, нэмэгдэхэри. Экономикэм ылъэныкъоктэ хэбзэгэйцүгтээр тьогогуи 8-рэ аукъуагь. Бзэджэшлэгти зезыхэгти нэбгырэ 48-рэ агьэунэфыгь, зэхажын альэктыгьэр процент 67-рэ мөхжүү.

Уголовнэ Ioфыр Зэхажын

Блэкъыгъэ тхъамафэм Адыгей-
им иғыгъухэм хъугъе-шІэгъэ 15
къатехъухъагъ. Ахэм нэбгыри
5 ахәкІодагъ, нэбгырэ 21-мэ-
шъобжхэр атещағъэх э хъугъэ.
Ешъуагъэу рулым кіерыххэу
нэбгырэ 48-рэ къаубытыгъ.
Гъогурьыклоным ишапхъэхэр
гъогогъу 3115-рэ аукъуагъэу
къыхагъашыгъ.

ибысымхэм яхъадэхэр ашыклоц къырагъотагъэх.

лымыгъэ зыхэль бзэджэшшагъэр зезыхаагъэм пшъэдэкыржэу рагъэхыщтымк!е Тейцожь район хыкүмым унашьо ышышт.

Аркъ нэпцЫм шъуфэсакъ

Шапхъэхэм адимыштэрэ шьон пытэхэр зыщэхэрэ къыхэ гъэшгъянхэр, ахэм атефэрэ шпшэдэкъяжыр ягъэхыгъэнэри АР-м и МВД икъулыкъуш! эхэм пшъэрыйл шхъяаэу зыфа гъеуцужбы. 2017-рэ ильясым иапэрэ ильясныкъо мы лъэныкъомк! хэбзэгъеуцугъэр зэраукъуагъэм епхыгъе административнэ тофи 123-рэ по лицием тоофыш! эхэм къызэ-иуахыгъ. Шапхъэхэм адимыштэу ашщэгъигъэ шьон пытэ литри 123-м ехъу къакпъырахыгъ Тикъэлэ шхъяаэ, Мыекъопэ ыкы Тэхъутэмыкье районхэр арых мыш фэдэ администривнэ протоколхэр нахыбэузышызехъячухагъяхэр.

Процент 19,6-кіә нахъ макіә хъуль

ХҮҮГЭ

Адыгэ Республика́м хэгъэгү
клоцI Ioххэмкэ и Министерст-
вэ кызыэртирыэмкэ, блэкыгье
ильэсым мыш фэдэ иухтэ
егъэпшагъэмэ, 2017-рэ ильэ-
сым иапэрэ мэзихым респуб-
ликэм щызэрхъэгье бзэджэ-
шлагъэхэм япчьягъэ процент
19,6-кэ нахь макIэ хъугъэ.
Мы къэгъэльэгъонымкэ анахь
къахэштыгъэхэр Джэджэ ыкIи
Теуцожь районхэр, къалэу
Мыiekъуапэ. Ильэнсныкъом кыы-
клоцI шьольтырым бзэджэшэ-
гъэ 2229-рэ щызэрхъагъэу
агъеунэфыгъ.

*АР-м хэгъэгу клоц
юфхэмкээ и Министерствэ
ипресс-күүлжүү.*

Дюзджэ университетыр – лъэгъохэш

Нэгүйн зыфэтэшлы

Тыркуем ит университет ныбыжыкіемэ зеу ашыңДюзджэ университетыр. Адыгабзэм изгэшінкі хәхәс адигәхэмкәр лъэгъохәш хүгуъе. Дюзджэ университетыр 2006-рә илъесым кызызэуахыгъ. Ыныбжэ илъесипшым ехуугъе къодый нахь мышәми, гъэхъэгъешу хэр ышыгъәх, зынәсыгъәм кыщымыуцу ыпәкі лъэкуюате, мәхъянә ин зиә проектыкі зәфәшъхъафхәр зәхеещәх, зәнәкъокъумә ахәлажъә, пшъерлытъеу зығығъецуухәрәр зәрәзшүихыщтым, пшы имыләу, пыль. Къыхәдгъәщынәу тифай Тыркуемкә анахь университет дәгъоу зыцә кырағорә апәрә сатырипшым зәрәхәтъир. Дюзджэ университетым еджәкіо мин 30-м ехъ щеджә. Ильес къәс мыш щеджәнәу къакторәм ипчъагъе хәхъо, сыда пломә джыре уахътәм диштәу апшъэрә гъесәнгъе университетым щыгбъотын плъекъицт. Зәрәхахъорәм, зызырумбъурәм ишыхъатых еджа-клохәр зыщеджәщтхә корпусы-кіхәр, зыщыпсәуущтхә унәхәу ашыхъэрәр, зызыцагъәпсәфыщ чыпіләмә япчъагы нахыбыә зәрәхъурәр. Университетым институти 4 епхыгъею һоф ешә. Ахәр естественна, социальна, медицинна, изобразительна искусствохемкә институтых. Факультет 13 ил: педагогикескәр, естественна-гуманитарнәр, теологияр, экономическәр, инженернәр, мәз һофыр, искусстввэр, дизайнры ыкыл архитектурнәр, технологическәр, техническәр, медицинскәр, мәкъуммәш хъызмәтимрә естественнәмрә, спортивнәр, псакунгъәм епхыгъяр. Апшъэрә еджапіләу 2: Акчакоджэ туризмәмрә хъакіещ һофымрә ыкыл іекілб къэралытуабзәхәр зыщыззәрагъешірә еджапіләхәр. Аш нәмыкіләу сәнәхъат зәфәшъхъафмә афезыгъехъазырырә еджапіләу 10 епхыгъ.

Университетыр къалэу Дюз-
дже пэмичыкъяэу, анахь чыпілә
хэлтээтыкъяэу, бгым тетыгъэ мэ-
зыльэм зыщиушомбгыуъ, чыпілә
ин ыыыгъ, институтмэ, фа-
культетмэ яунэе хэушхъафы-
кыгъэ псэуальхэр ялэх. Еджэ-
лә унхэр иных гүлтыхылж

Юсуф Шен (Ацумыжъ), Дюзджэ Адыгэ хасэм ипащэу Мурат Джаймаз (Джармэ) гъусэхэр илэхэу. Хъаклэу къеблэгъагэхэм къэбар гушуягъо къалягъ — Дюзджэ универ-

шыныгъэмрәкіе и Министерстве
Ізын къаритыным пае университе-
түм щылажъехэу, Йошш-
ным сэнаущыгъэ фыръяеу, ясэ-
нхъяткіе адыгабзэм иегъе-
джэн пылтыштхэ кіләеғъадж-
е

гъэ амал зэфэшьхъафхэр университэтим къыуетых.

Зэзэгъыныгъэ зэдашыгъ

Гээтхапэм и 14-м, 2013-рээ
илъэсүм Адыгэ къералыгъо
университетым адыгабзэмрэ
тхыбзэмрэ я Мафэ ипэйоклэй
щылэгъэ зэхахъэм Тыркуем къи-
кыгъэ хъаклэхэр къеблэгъаъех.
Ахэр Дюзджэ университетым
иректорэу Фунда Сиврикая
Шерифоглу, естественнэ-гума-
нитарнэ (Fen Edebiyat) факуль-
тетым идеканэу Илхан Генч,
хымабзэхэр зыышызэрагъяшэ-
ра ашьыара елжадлам илашсан

ситетым адыгабзэмрэ литературамэр якъутамэ къыщызэуахынэу гухэль зэрялэр. Щысхэм анэгу хэпшыкъеу гушопсыррычьягъ, ащ дыкъыгъеу юфыр зэрэхъущтим игумэкл упчли ахэппльягъоцтыгъэ.

Зиакыларъ зигулъытэрэ чыжъэу клоэрэ базылыфыгъэу, йо-фыкъеу ехъыжъагъэр тэрэзэу зэшшохыгъэ зэрэхъущым егу-пышысагъэу, Диозджэ университеятим иректорэу Фунда Сив-рикай Шерифоглу пытағъэ хэльзэу мурадэу ыкын пшъэрлыз эщитхэр утыгум кырылтхъагъех, риҳыхыжъэгъэ йофыр кызыэрэдхъущым ехъырэхъышщтыгъэп. Кытамэр кызызэуахыным фаш! Тыркуем гъасаныгъамра

хэр (шюокл имылэу зы профессорэ доцентитүрэ) зэрийн-
кльягэхэр къыхигьзшыг. Іэпилэгтүү фаеу, зээгэгыныгъэ Адыгэ
къэралыгъо университетым дишынэу къызэрэкуагъэр къы-
лыагь. Тапэклэ зэпхыныгъэ пытэ
университетитүм азыфагу зэри-
льыштим зэрэштыгугъырэр игу-
шыга къыхашыг.

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ, гъетхапэм и 14-м, Адыгэ къэралыгъо университетымрэ Дюзджэ университетымрэ йоф зэдашлэнэу зэзэгтыныгъэ зэдашлыгъ. Мы мафэм зэрэте-фагъяр тамыгъяшлоу хъугъэ. Адыгэ къэралыгъо университе-тим иректорэу Хъунэго Рэцьыдэ ичнашьок! Алыга кафелрэм

ипрофессорэй Хыакіэмым Мирэ, доцентхэй Долэ Рузанэрэ Шхъялэхьо Сусанэрэ Дюзджэ университетым кыышызэуахырэ күтэмакэм щылэжъэнхэй маkloх.

Университетынрэ Дюзджэ Адыгэ хасэмрэ зэгүүсэхэу, нэшлө-гушлохэу Истамбыл къыншытпэгъокыгъэх. Аш къынщегъэжъагъэу Дюзджэ дэс адыгэхэм яфэбагъэ къытльээсэ, нэрээр ташырэл, къытэмзызэшхэу тизэхахъэхэм, тизэлукхэхэм къяблагъэх, тиоффхэм къахэла-жъэх. Сыд фэдэ лоф етхынжъагъэми, Дюзджэ и Адыгэ хасэ лэпнэйгъу къытфэхъу, еджакломэ ягумэкхэми ашынгъуазэх. Зэкхэми льэшэу та-фэрэз.

Непэ Дюзджэ университетым ректорыкіэ ил. Ар профессорэу Нигар Демирджан Чакар. Ӧпекіэ ражызыжгъэм уасэу илэр къыгурлыозэ, ректорэу Нигар Демирджан Чакар ҷофыр лъегъекуатэ, къутамэм изытет лъэппльэ, егъэгумәкы, уасэ фешы, Ӧпылэгъу зэрэфхъущтым фэхъазыр, лъэгеплэ иным къутамэм ឬофхэр зэрэнэс萋хэм иыхъэ тель. Ректорым ឬро рыгъуазэзэ, деканыкіеу факультетым фашыгъэ докторэу, профессорэу Метин Аккуш Ӧпылэгъу къытфэхъу, къутамэм щыреклокырэ ҷофхъабзэхэм ағъэгумәкы, дэгью зэшшохыгъэ зэрэхъущтым ыкылышекіэ зэрэлтыкіотэщтым егу-пышысэ. Ащ фэшл лъэшэу тафэраз.

Итарихъ щыщ нэкIубгъу

Тыркуем щыкіогъе зэхъокы-
ныгъехэм япхыгъеу, цыффеу
щыпсәүхэрэм ялъәпкыбызекіе
еджэнхеу хәгъәгум амал къа-
ритыгъ. 2012 — 2013-рә ильес
еджәгъум къыщегъәжъагъеу
еджап!әхэм къыхәпхышъурә
урокхәм адыгабзэр ахагъеу-
цуагъ, кәләегъаджәу ахәр
езыгъәдҗәштхәм яупчә къеу-
цугъ. Аш изәшшохын Дюзджә
университетым ыпшъе рељхъе
ыкыи тәрәззәу зәшшохыгъе зе-
рәхъүштүм ыуж ит.

Дюзджэ университетым иес-тественнэ-гуманитарнэ (Fen Edebiyat) факультет кавказы-бзэхэмэрэ культурэмэрэ якъутамэ 2013-рэ ильээсүм къыщы-зэуахы. Къутамэм адыгабзэм-рэ грузиныбзэмэрэ щызэрагъашэх. Мы хъугъэ-шIагъэр Дюз-джэ университетым итарихъ пытэу хэтхагъэ хъугъэ, сыда пюмэ мыш фэдэ ѿцэ, зэрэду-наеу пштагъэм, ѿцэл. Адыга-бзэр Тыркуем иапшъэрэ еджа-пIэмэ ашыц горэм щызэрагъэ-шIэнэу бэшIагъэу пылтыгъэх, ау къадэхъущыгъэл. Ар апэу зыпшъэ ифагъэмэ ашыц Дюз-джэ университетыр. Ехыжъэ-гъэ юфыр зэшшохыгъэ зэрэхъу-гъэм Тыркуем щыпсэухэрэ адыгэхэр лъэшэу ыгъэрэзагъэх ыкIи ыгъэгушIауагъэх. Адыга-бзэкI гуշыIэнхэу фимытыгъэ-хэ хэхэс адыгэхэм агу къыIе-тыгъ, гуфит-шхъяфитхэу, зэ-мыпльэкIыжхэу, ягупшысэ-хэр, яшлонгъоныгъэхэр абзэкI къялонч, елжэнхэр, тхэнхэр.

(Къыкъэлъыкъорэр
я 6-рэ н. ит).

Дюзджэ университетыр – лъэгъохэш

(Кызылыкъолыкъорэр
я 5-рэ н. ит).

сэнхъат зерагъэгъотынен амал
хэгъэгум къаритыг.

Дюзджэ университетым
адыгабзэм икъутамэ къышы-
зэуахыгъе зэхэзыхыгъэхэр чы-

Ильес зэфешхъафхэм къы-
дигъекыгъэхэр зэхэубытаягу
зыдэт тхылхэр урысыбзэкі,
адыгабзэкі тынен университеты-
м еджаклооме апае къириты-
гъэх. Мещбашэ Исхъакъ еджак-
лооме зауигъеклагъ, гущыгъэху
афхъугъ, ежь еджаклохэри

рэ якутамэ апэр лъягъор щы-
пхыращыгъ профессорэу Хы-
клемыз Мирэ, доцентхэу Долэ
Рузанэрэ Шъхъэлхэо Сусанэ-
рэ. Хэтки шъэфэп, сид фэ-
де юфки апэр лъябэкъухэр
пшынхэр псынкъагъоп. Ареу
щыт нахь мышэм, агу амы-
гъеклооду, ехъыжъэгъе юфыр
къемыуцу, ыпэкі зэрэль-
тэгъектэштим къэлэгъаджэхэр
аиэ зэкілдзагъеу дэлажъэх.
Ильес зэкілтыкъохэм къута-

мэм еджаклохэмки, къэлэгъаджэхэмки
зиушшомбгъугъ. Къэлэгъаджэхэм ясатыр
къихууцаагъэх Тыркуум
щыща социо-
логие шъэныгъэхэмки
доцент гуадзэу Фехъ-
ми Алтын (Дэйбэ),
непэ къутамэм илаш
тарихъ шъэныгъэхэм-
кі кандидатэу, до-
центэу Унэрэкъо Ми-
ре ыкыгъе ёгъеджэн юф-
хэмки ыспыгъу хьоу,
мы къутамэм имаги-
стратурэ къезуухэу
Семра Илмаз.

Адыгэбзэ егъеджэ-
нир лъэгэпилти зиэ
егъеджэн-гъэсэнгъэу
щызэхэшагъ: бакалав-
риатыр, магистратурэ. Бака-
лаврэ еджэнир илъесипл мэ-
хъу. А уахтэм къыкъоц еджак-
лохэм адьгабзэр зэрэззрагъа-
шээрэм даклоу, адигэ литерату-
рээр, тарихыр, культурэ аклун-
хэу къидельти. Еджэнир къэ-
зыуухэрэм ыкыгъе адьгабзэмки
яшъэныгъе хэзигъахъо, лъзы-
тэгъуатэ зышоийгохэм апае
магистратурэ къызэуахыгъ. Ма-
гистратурэм щеджэу купиту
непэ ўы. Магистратурэм къы-
чэхханхэм фашы зиэ ильесэ
адьгабзэмки загъэхъазыры.
Аш ыуж ильесито магистр про-
граммэмки еджэх.

**Дюзджэ университетым
икъэлэгъаджэхэр
докторэу, профессорэу**

**ХЫАКІМЫЗ Мир,
идоцентхэу ДОЛЭ Рузан,
Шъхъэлхэо Сусан.**

Адыгабзэмре литературэмре якъутамэ исурэт

Дюзджэ университетым ес-
тественне-гуманитарнэ (Fen Ede-
biyat) факультетыр анахь инен
илеме ащищ. Мыщ къутамэ 12
хэхъе. Ыпшэкъе къызэрэшты-
туагъеу, мыщ кавказыбзэхэм-
рэ культурэмре якъутами хэт.
Кавказыбзэхэмре культурэм-

риатыр, магистратурэ. Бака-
лаврэ еджэнир илъесипл мэ-
хъу. А уахтэм къыкъоц еджак-
лохэм адьгабзэр зэрэззрагъа-
шээрэм даклоу, адигэ литерату-
рээр, тарихыр, культурэ аклун-
хэу къидельти. Еджэнир къэ-
зыуухэрэм ыкыгъе адьгабзэмки
яшъэныгъе хэзигъахъо, лъзы-
тэгъуатэ зышоийгохэм апае
магистратурэ къызэуахыгъ. Ма-
гистратурэм щеджэу купиту
непэ ўы. Магистратурэм къы-
чэхханхэм фашы зиэ ильесэ
адьгабзэмки загъэхъазыры.
Аш ыуж ильесито магистр про-
граммэмки еджэх.

**Дюзджэ университетым
икъэлэгъаджэхэр
докторэу, профессорэу**

**ХЫАКІМЫЗ Мир,
идоцентхэу ДОЛЭ Рузан,
Шъхъэлхэо Сусан.**

Апэ къычхэгъэ еджаклохэр.

жъэкъ щытэу къэнагъэхэп, лъэкі зиэхэм ялахь зэрэхаль-
хъащтым, къызэрэлбыиэсъшхэм
пылых. Аш фэдэу ыцэ къеплон
плъекъицт «Кабардин текстиль»
зыфиорэм юф езыгъэшээрэ
унагъоу Хюсни Орман, Махъар
Орман, Джанберк Орман еджак-
лооме афш яунэе ахъщекъ
еджэпэ-уштыпэ лабораториу
ятау Къущмэзыкъо ыцэ зиэ
хъеу зетрагъэпсихъаагъэр.

Къыхэдгъэшмэ тшоонгъу Уры-
сые Федерациим, СССР-м,
Адыгэ Республика м литерату-
рэмки я Къэралыгъо тыхэм
ялауреатэу, М. И. Шолоховым
ыцэкъ щыт Урысые литерату-
рнэ премиер къызфагъэшьо-
шагъэу, Адыгэ, Къебэртэ-Бэль-
къар, Къэрэшэ-Щэрджеэ рес-
публикахэм ялъепкъ тхаклоу
Мещбашэ Исхъакъ Дюзджэ
университетым зэрихъеклагъэр.

Кавказыбзэхэмре культурэм-

(Джыри къыкъэлъыкъошт).

АР-М и КЪЭРАЛЫГЬО ШУХЬАФТЫН

Юф арышын пльэкъынэу щызэнгъэм сэнхъат
зэфэшхъафыб щызэбгъэгъотын пльэкъын:
къэлэгъадж, врач, тхакло, щызэнгъэлэж, псо-
льш, летчик-космонавт, дунэе къэлхъаку, нэ-
мыкъи. Угукъэ узыфэ сэнхъатыр зэбгъэгъо-
тынам пае аш уфеджэн, ишкъи. щызэнгъэхэр
къызэлхъэштэштим фе.

Лъэпкъ гузэхашлэр акыл
чэпхыгъэм хэльэу, ар пшэ-
рэль шъхъалэу зыфэбгъэу-
жыгъэу, уишылпкъэу уильэпкъ
уфэлэхъэн ольэкъыме, ар къи-
бэхъумэ, аш нахь сэнхъат
дэгъурэ насып лъаплэрэ цыиф
щызэнгъэм хэгъотэгъуай. Аш
фэдэ зэхашлэр хэльэу ны бы-
дзышэ фабэр сабый къеху-
гъакъэм зыуещэ, клочэ лъешу
пкъым зэфэдекъ щызэбгъэрэ.

Сабын зыкъызилэтикъэ, плу-
ныгъэ-гъэсэнгъэ лъэнхыкъом-
кі унагъом хэбзэ унашуу
ильым, цыфыгъэ зэхэтикъэ-
зэдэлсэукъ юф амалхэу щагъе-
дэхъэрэм ялъыгъэу шэн гъэнэ-
фагъэхэр хэльхэу къеху, ахэр
щызэнгъэм епсыхъэхэш, цы-
фыпкъым пытэу хэууко. Ары
унагъом къихуухъэхэр клахэр
зыфэдэ хууцтымкі цыифхэм
апашхъе ны-тихэм пшъэдэ-
къижэхъялъэр. Хэуукъоныгъэ зэф-
шъхъафхэм клахэр ащаууху-
мэхээ, шүгъэм, гуклэгъум,
цыиф зэфыштыкъэ тэрэзхэм
афэштэшэнхэр ахэм япшэриль
шъхъаэ щыт.

Аш фэдэ пшэриль шъхъаэр
зыщалытэу, адыгэ зэхэтикъэ-
зэдэлсэукъ хабэр зыщагъа-
шоу, цыиф акылым осе тэрэз
зыщыфашиыре адыгэ унэгъо
зэкүжэхъялъэр къызэрхъуухъягъэр,
зыщаплугъэр, зыщырагъэджа-
гъэр, щызэнгъэм зыщыхаща-
гъэр Къуекъо Асфар. Зэш-зэ-
шыпхуухэр къызэрхъуухъэгъэ-
хэ Къунчыкъохъаблэ щыщ уна-
гъом щыпсэухэрэ янэ-ятэхэм
ящызэлэ-псэукъ, язэфыштыкъ-
эзэдэлсэукъ, яшъхъэзехъакъэ-
альыпльхэмэ, щыссэ атырахы-
зэ, алтэгъухэрэг гучлэх щагъ-
тэлтилтизэ, шъхъэлхэфэ ин
афашызэ альыкъоштыгъэх.

«... Сяте къытигъэлэгъэгъу
гъогум сырэкло, ау щызэнгъ-
эм къыхихыгъэ шэнгъэ-гъэ-
сэнгъэм акыл чэпхыгъэу
иэклэлтигъээрэ санэсныкъ-
э джыри бэ къыспыщлыр...
Ны-тихэм акэхъэгъуай» —
къыштэхъялъы Асфар урысы-
бзэкъ щытэхъялъы «Золотая
роза» («Дышын осэпс») зи-
филуу 2015-рэ ильесим Мье-
куапе къыщыдэкъыгъэм.

Ары, Асфар ятау Сахъид
Хъесанэ ыкъор адигэ лы-
шыпкъягъ, цыфыгъэ инре
лъыгъэ пытагъэрэ хэльхэгъэх.
Иеплъыкъэхэм юшыгъэрэ
пытагъэрэ ахэлхэу, ахэр
зэблимихъуухэр, къызтегүштэ-
рэм хэшыкъ фырилэу, юубы-
тыпэ-щысэхэмкі къыгъэштып-
къэхъизэ, тэ, юфшэгъуагъэхъ-
хэм, къызтегүштэ илофшэ-
къэшумкі халэлэу къыд-
гащтыгъ.

Исэнхъаткі къэлэгъэджа, физик-математикигъ, ригъэджа-
рэ къэлэеджаклохэм шэнгъэ-
дэгъухэр аригъэгъотыгъ, юф
зыдиштэштэгъэ къэлэгъэджа-
коллективим зыгургыгъоштыгъ.
Псаунгъэ пытэ дэдэ имыла-
гъами, зышхъамысъжъу юф
ышштэштэгъ, зыпари къызтегүш-
тэгъянэштэгъэп. Сыдым фэгъэ-
хъыгъэм, шыпкъягъэрэ зэфа-
гъэрэ хэльхэу псэущтэгъ. Аш

къыхэкъыкъ тэри шъхъэкли-
фытшыщтыгъ, ыло-
рэм тедэуцтыгъ, иофшэлэ-
псэукъ талтыпльэштэгъ.

Икъэллитф, Асфари зэрахэ-
тэу, еджаплэм Ѣеджаджэшты-
гъэх, аш пае къытиоштыгъ: «Мыхэр сэ зэрэсиклалхэм пае
зыгорхэр афэжкугъэгъунэу щы-
тэгъ. Адрэхэм афэдэу шъуафы-
шты, къалэжыгъэ оценкхэр
афэжкугъэгъунэу». Адыгэгъэшхо-
рэ цыифыгъэ инре хэлтыгъэх.
Аш фэгъэхъыгъэ щысэ зыгъэ-
хэр. Мыеекъуапе сыкъэ-
клюгъыгъэу сышыпсэущтэгъ.
Мафэ горэм чылэм сыкъуагъу
юф зыщысшэштэгъ юфшэлэм
сычлэхъагъ, Сахъид Хъесанэ
ыкъор зычэсемыльхэом зы-
дэшылэм сыкъупчыагъ. Сыма-
джэу Пэнэжыкъое сымэдже-
шым чэлэхъу къызысалом, къэ-
лэгъаджэхэу Къумыкъу Чат-
тиб, Иуаныкъо Сэфэрый (щы-
лэжхэп), Гыщ Шумад, еджап-
лэм ипшэшагъ, тээгъусэхэу
Пэнэжыкъуае тыхуагъ. Палатэм
тызехъэм, изытет хыльэ дэ-
дагъ. Тыкъызельгъэгъум къэт-
дхэм шёонгъо зыфежэхэм,
ерагъэу тэжагъ, ау лыгъэкъ
Плен къызэрэшхъуурэ зытэ-
лэгъум, берэ тыщымысъжъу
изытет нахышум фиузэнкы-
нэу Тхъэм тыфельзэути ти-
къэтэдхъялъыгъ.

Ар тиаужырэ зэлүүгъэгъу.
Джаш фэдагъ а лы хъазы-
нэр, арэущтэути тигу къинаагъ.

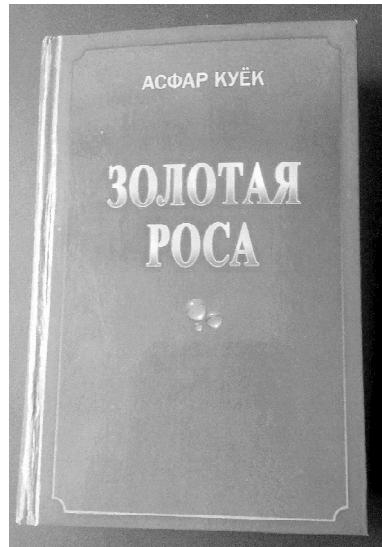
Сахъид Хъесанэ ыкъом
иьтуу рыхуагъэх эккалхэм.
Асфар цыиф зэфыштыкъэ
терэзим, шыпкъягъэм, зэфа-
гъэм сидигъоки ибэнэкъуагъ,
раутырэм, нахъ клочаджэм ыгү-
къэ дыригъаштэштэгъ, икъотэ-
гъуагъ. Ар къызшэхъялъэр уна-
гъор, еджаплэр арых.

Институтыр къесуухыгъакъэу
тичылэе еджаплэм юф щыс-
шэштэгъ. Литературэм зыгуу-
къэ фэштэхъялъэр сүгүоюхи «Ныб-
жыкъе макъ» зыфилорэ лите-
ратурнэ кружокыр зэхэтшагъ.
Аш усэ, рассказ цыкъууху
къатхъэрэм тащытегүшты-
штыгъ, зэхэтфыштыгъ. Нахъ
къэхъыгъэхэр дэпкъ гъэзэтим
къидгъахъэштэгъ. Ахэм ямы-
закъо, чылэм щыщ цыиф гъэ-
шыуагъэхэм, заом, юфшэлэм
яветеранхэм афэгъэхъыгъэ
тхыгъэхэм таблэкъытэгъэп,
хэгъэгум, дунаим къащхуу-
ре хыгъэ-шагъэхэм тансы-
штыгъ. Кружокыр ылъэ тэу-
цаагъэу юф ѿшштэгъ.

А лъэхъаным дунаим щы-
брыссыгъыгъ: Америкэм Вьет-
нам заор ришилгээгъэу лы-
пинсыр щигъачьэштэгъ. Советскэ
Союзым Америкэм иполитикэ
умысыгъыгъ Вьетнам ишхъа-
фитныгъэ банэ дыригъаштэ-
штэгъ. Мафэ горэм Асфар
урсыбзэкъ тхыгъэу усэу «Ру-
ки прочь от Вьетнама!» къы-
хъыгъ. Усэр тигу рихыгъ, юф
деджэшшэжы, дэпкъ гъэзэтим
къидгъахъягъ. Аш ылжым рай-
он гъэзэтим къыхядгъэутыгъ.
Ар Асфар зельгъум игушо-
гошуагъ: тхэн юфыр гум къы-
шыущыгъ. Аш къыщегъэхъягъ

КЫЗФАГЪЭШЬОШЭНЭУ КЪАГЪЭЛЬЭГЬОГЪЭ ТХЫЛЫМ ФЭГЪЭХЫГЪ

«Дышъэ осэпсыр» лъэпкъым фэлажъэ

Асфар шъхвафитныгъэм, зэфа-
гъэм ибэнаклохэм адыригаштэу
къэтдэжыгь, усэ тхыным, лите-
ратурэм гукэ зафиккуудыгь.

Сахид Хъсане ыкъом щысэ
ин тырахштыгь икалалехэм.
Клэлэгъеджэ сэнхыхатыр зэра-
гъэгъотыгь, спортым пышагъэ-
хэу зыкъаётгыгь. Ятэ фэдэхэу
шэн пытэ ахэльзэу, адыгэгъэ-
цыфыгъэ зэхэтыкэ хабзэр
ағъэлъаплэу, лъэпкъашэжь-гу-
зэхашээр, лъэпкъ тарихым
изэгъэшээн льым хэльзэу къэ-
тэджыгъэх. Непи ар ящынэ-
гъэ шапхъэу щыт. Русланэрэ
(Асфарэ ышнахыгъ) Асфар-
ре самбо-дэюдо бэнэнымкэ
СССР-м имастерхэ хъугъэх,
щытхуу, чемпионицэхэри къа-
лэжыгъэх. Руслан самбэмкэ
ветеранхэр зыхэлжэхээрэ зэ-
некъохухэм тлогогого дуна-
имкэ чемпионицэхэри къа-
шыдхыгь. Мы бэнаклемкэ Күн-
чыкъохъаблэ тренерэу кла-
хэм Ioф адешээр. Асфар хэ-
гъэгу зэнекъохухэм хагъеун-
фыкырэ чылгэхэр мызэу, мы-
твоу къащидхыгъэх.

Асфар институтыр къызуу-
хым, дзэм къулукъур щихыгь,
ащ үүж тренерэу, комсомолын
ихэку комитет иотдел
ипашэу, Адигэ Республиком
лъэпкъ Ioфхэмкэ, Iækыб къэ-
ралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адырлээ зэпхыныгъэ-
хэмкэ ыкы къэбар жыгъэм
иамалхэмкэ и Комитет итхама-
туу, гъэзетэу «Адигэ ма-
къэм» икорреспондентэу, ре-
дактор шъхъалэу, АРИГИ-м ио-
фышэу лэжагъэх.

Асфар унэгъо зэкъуж дахэ-
ил, ишхъэгъусэу Къуекъо Ма-
рынет шынагъэлэж, зэгъусэ-
хэу түми АРИГИ-м Ioф щашэ.
Клэлиту — Муратрэ Сэтэнай-
рэ я. Муратэ юрфакыр къы-
ухыгь, Ioф ёшэ, Сэтэнай эко-
номфакыр къуухыгь, унагъо
ихъагь, пшъэшэжэйсэ цыкыу
епл. Непэ Къуекъо Асфар шы-
нагъэлэж, доктор хуунымкэ
диссертациер ыгъэхъазырыгь,
общественэ Ioфыши, журна-
лист, Урысъем ипрофессиональ-
нэ литераторхэм я Союз хэт.
Ар тхыльибл зытхыгъэ тхаклы
«Синьбджэгъу ыниту» (1990),
«Адигэ гъогухэр» (2001), «Чын-
гэе пкашь» (2003), «Танцы на

рассвете» (2007), «Пхъапкъэмэ
ральзесэхъжы» (2011), урысы-
бзэктэ «Золотая роса» («Дышъэ
осэпс», 2015), нэмийхэ-
ри. Мы тхыльхэм охтэ зэфэ-
шхъафхэм ытхыгъэ повесть-
хэр, рассказхэр, романхэр,
эссехэр, гукэкъыжхэр къа-
дигъэхъягъэх. Гупшыс шъхъа-
лэу ахэм ахыришыгъэр — ти-
льэпкъэгъухэр Iækыб къэра-
лыгъохэм, Европэм, Тыгъэ-
къокыплэм, США-м, Герма-
нием, Тыркуем, Иорданым,
Шам, Африкэм щынэлэ-псэу-
къэу щырлээр зыфэдэр, адыга-
бзэм изэгъэшээн изытет, ныб-
жыкъэхэм ягузэ-гупшысэхэр,
лъэпкъэр зэрзугтоижынымкэ
яеплъыкъэхэр, нэмийхэри.

Асфар адигэгэ зыкъоцыль-
лы үш. Адигэ хабзэр, на-
мысыр шлоки имылэу зыгъэца-
къэрэм ашыц, ар игупшысакъэ
къыхэщи, ишхъэзехъакъэрэ
идунэететыкъэрэ къаэшьып-
къэжы. Адигэ лъэпкъым ита-
рихъ гъогу хылтээ гукэ зэхи-
шлагъ, ар инэрльэгъоу адигэ
гъогухзуу, Iækыб хэгъэгэ зэфэ-
шхъафхэм ашызэбгыры-
гыгъэхэм арихылэгъ, цыф бэ-
дэдэмэ нэйуасэ афэхъуугъ, зэ-
дэгүшүгъэгъухэр адырилэгъ. А
гъогухэм ашыц Израиль ит-
къаджэу Кифар-Камэ екүрэ
гъогури. Зыгъэгушони зыгъэ-
нэшхъэни адигэмэ ящынэлэ-
псэуки хильэгъуугъ, цыф гъэ-
шэгъонхэм арихылэгъ, гущы-
лэгъу афэхъуугъ (епл «Адигэ
гъогухэр» зыфилорэ тхыльым).

Адигэмэ афэгъэхъыгъэ гу-
къэкъыж гъэшэгъонхэр къы-
дэхъягъэх «Пхъапкъэмэ раль-
зесэхъжы» зыфилорэ тхыльми.
Iækыб хэгъэгумэ ашыпсэурэ
адигэмэ ныдэлэфыбзэу къа-
лунагъэр къытихъжыгъ, ащ тэ-
тэуи къыхиутихъжыгъэх. Лъэпкъ
Ioфыгъомэ зыкъяягъэтихъ-
гъэнэм, Адигэ Хасэр ылъэ
тэгээцожыгъэгъэнэм пыльхэм
яячэгуплэ итыгъэмэ зэрашыщи-
гъэм къыхэкъыж гукеэгъирэгъ-
гъэшэгъонхери тхыльым къы-
дигъэхъягъэх. Адигэмэ яду-
нэе гупшысакъэ зыфэдэр, ягу-
шхъэлэжыгъэ зынэсирэр,
ядыгэ зэхэтыкэ-зэдэпсэуки
хабзэ зыфэдагъэр, зытетыр,
аплэкэ къапыщылэгъ, нэмийк
Ioфыгъохэм афэгъэхъыгъэ зэ-
фэхъысигъ гъэшэгъонхэр тхы-
льым къытихъжыгъэх.

Асфар адигэ лъэпкъ Ioфы-
гъохэм язэшшохын үүж итэу
пшъэрилэ къызэрэфашыгъэгъ-
хэу түми Ioфыгъохэм ашылэгъ,
циф къызэрэрикъомэ къащегъэ-
жъягъэу хэгъэгэгъэхъыгъэх-
премьер-министремэ, спикер-
ме, пачыхъэмэ анэсэрижээ
алыгълэгъ.

Ахэр зэктэ «Къыщитхъжы-
гъэх «Золотая роса» («Дышъэ
осэпс») зыфилорэ тхыльым.
Тхыльыр Мыеекъуалэ, ОOO-у
«Полиграф-ЮГ» зыфилорэм
пчыагъэмкэ 500 хьюу къытихъ-
тирадзагъ. Аш итхын, Асфар
къызэрэрикъомэ, илээс пшы-
заулэ тиригъэлодагъ. Ар зэ-
рэпсаоу поми хуунэу Iækыб

хэгъэгухэм ашыпсэурэ адигэ-
хэм афэгъэхъыгъ, нэклубгъо
607-рэ мэхъу. Тхыльым къы-
дэхъягъэх: Адигеим инарод-
нэ тхаклоу Кошбэе Пшымафэ
итхыгъэу «Своим первом обье-
диняет адигов» зыфилорэмэ
авторым игүүшилээрэ анэмы-
къэу шхъыллэу зэтеутыгъэ
тхыгъэхэр: «Благодарт, что мы
родились адигами!», «Золотая
роса», «Зима в Галилее»,
«Иорданские этюды».

«Асфар итхылькэ лъэпкъым
бэ фишагъэр. Икъелемкэ ду-
наим щыпсэурэ адигэхэр зэктэ
зэфещэх, зэкьеугъэуцох», —
къышео Кошбэе Пшымафэ
тхыльым игүүшиллэу тхыгъэхэм.
Ар зэрэшыпкъэр къыбуруэл
мы тхыльым узеджэктэ. Аш
итхын Асфар илээс 30 фэдэз
уахтээ тиригъэлодагъ. Къы-
дэктэйнэм фэхъазыр зэхъуми,
ушхъагуу зэфэшхъафхэм апкъ
къийкъыж, къидэмийкъэу бэрэ
щылтыгъ.

Сид фэдэ тхыль пштагъэ-
ми, аш бээ дахэктэ авторым
итхыгъэми, къызтегущи-
гъэрэг, щызэмийгэфагъэу, щы-
зэпмэшчэгъэу, щымытгъэ-
рьгъулагъэ зыхъука, къызтегущи-
гъэрэг икъоу къызэлкъырихъин,
тхыльдэжэм нигъэсэн, аш ыту-
гыгъэбэгъырын, игүүхашэлэ-
зыкъыригъээтийнэри къыдэмий-
хун ыльэкъыщ: посы чынамэр
къыхъеум фэдэу къытихъу-
щ.

Шыпкъэр поштмэ, а гупшы-
сээр «Золотая роса» зыфилорэ
тхыльым сид фэдэ лъэнхыкъ-
кли епхыллээн умыльэкъынэу
сепллы: Асфар зыгъэгумэкъэ
къызтегущи-гъэрэг Ioфыгъохэр
пльэпкъ Ioфыгъо иных, аш хэ-
лажъэхэрэг адигэ лъэпкъын,
ау... зыттыпсэухэрэг Iækыб
хэгъэгух, ар гухэгъыши.

Арэу щитми, ахэм ягузэ-
гупшысэхэр зыфэгъэхъыгъэх-
хэр, зэралхырэг адигэ чыгъу-
жыгъы ари, яныбжыкъэхэм
льэпкъ гупшысакъэр, лъэпкъ
шэжъыр ашымыгъуупшэнэ, зэ-
рэуугтоижынхэм игүүгээ аг-
лэхъэмийнр, адигабзэр чы-
ланынэйр ари.

Аш фэгъэхъыгъэу Сирием
къытихъуу Иорданием щы-
псэурэ адигэ лъижъ үшэу Са-
даикъ Мыгъоли мары ылорэр:

Уахътэр къеуцуу зы чылгэ

итырэп, етгүүшгэгъэу ыпэ ре-
пэхъу, щынагыэм аш зы-
кыщыригъанэрэп, цыфхэм
ящынэлэ-псэуки, гупшысакъи
умышлэжъынхэу зэхъохыны-
гъэхэр афэхъу. Джащтэу ез-
рэфыжъагъэхэу ильэсхэр, лэ-
шэгъухэр зэктэлэхэх, зэблэ-
кых. Ариш, игъом зэшшопхын
фээ Ioфыгъохэр бгээцаклэ-
мэ къызэрэшхээлэжъыщыр гъэ-
нэфагъэу щыт.

Ар мы тхыльымкэ Асфар
ю хэмийтэу кыгъэшыпкъэ-
жыгъэх. Шагъэу щыэр мыма-
нэми, зэшшохыгъэн фау къэ-
нагъэр зэрэнахыбэжъыр тхы-
льым узеджэктэ нафэ кып-
фешы. Ариба, плонэн зыхъу-
кэ, тхыльым анах пшъэрилэ
шхъаиэу илэр. Арэу зыхъу-
кэ, «Золотая роса» («Дышъэ
осэпс») зыфилорэ тхыльым
ипшъэрилэ ыгъэцэлгэгъэу пльы-
тэхъ хуущт. «Адигэ лъэпкъым
иблэкъыгъэ лэшэгъэхэмрэ ишы-
нэынэхээрэ къахихыгъэ акыл
чыэхъыгъэхэмрэ үшгэгъэмрэ, сэ-
наущыгъэхэмрэ нэутхагъэхэмрэ
мыкъодыхэу, тауж къырыклошт
лэхжхэм къанэссыжынам пае
сшлэгъэ тэлкүм сырыразэу
сырэгушоми, етни сэгүгэ
тауж къыкырэм шагъэу щы-
нэхъэхъонэу, ыпэлкэ лъа-
гъэлэгтэнэу», — зыттыгыгъы-
рэ гүгъялээн ышхъэ къыре-
хы Асфар.

Адигэ лъэпкъыр, аш иныб-
жыкъэхээр дышъэ осэпсийн
фэдэу Iækыб хэгъэгубэмэ ари-
тэкъуягъэу зэрашыпсэухэрэр
ары ар зымыгъэгупсэфы-
рэр, рэхъатыгъо къезымыты-
рэр. Пчэдэжъя осэпсийцэу ти-
гъэм пэшшэтийрэм зэрэдунаеу
къыхэхэш. Адигэ лъэпкъым
ибыжжыкъэхэмрэ тигуяллэхэр,
тигъэгъэгупшысэхэр ыпэлкэ лъы-
зыгъэлэгтэххэр ахэм ахэтэ-
лэгъо.

«... Адигэ нысэ ныбжжыкъэ
льэпкъыр ядэж къырини
льэпэ мафэр унэгъуакъэу илэ
хуугъэм щишигъ. Аш илэхэд
— насыпымрэ гүгъэ дахэмрэ
ялъэж. А гупшысэм сыкы-
пкъырыкъызэ тхыльым «Дышъэ
осэпсий» седжагъ», —
етни Асфар тхыльым шхъэу
фишагъээм ушхъагьоу фэхъу-
гъэм къытегущи-гъээ.

Тхыльым шуагъэу хэлъыр
бэ, мэхъанэу клоцлыр ини.
Iækыб хэгъэгэу чыжжэхэм
хэкухжыми ашыпсэурэ адигэ-
хэр а зы гузэхэшэлэ ини, лъэпкъшэлж
клочлэхом гупшысэу ахэлъымкэ
зэрэпхых, нах зэлбэлгээ эшхы, а зы
гүгъэлээ дахэу ялэм къыфе-
шх. Ари тхыльым пшъэрилэ
льялэу илэр зыфэдэр.

Асфар тхыльым къышигъэти-
гъэ Ioфыгъо инхэу хэгъэгэу мэ-
хъанэ зиэхэм, аш хэлэжъ-
хэхэм якъэгэлэгъэхон, цыф
образхэм якъызэхъуын, ахэм
яеплъыкъэхэр зыфэдэхэр, жа-
бзээ аялъым ибайнгыгъ, икъэ-
бзагъэ, ящынэлэ-псэуки, фоль-
клорнэ материалхуу къыгульо-
гъэхэм язэгъэфэжын, якъэт-
хыжын Ioфышо адишлагъ,
уахътэу, къуачлэу атыригъэ-
дагъэр маклэп.

Тхыльыр къыдэхъуу, ашкэ
гүхэлъэу илэхэгъэстэри гъэцэ-
кагъэ хуугъэу тшлэшы, аш
шлэгъэ ин къытэу тхыльым
зэрэфэлэжъэштэх гуе-мые хэ-
мьтэу тептэлти. Тхыльым пае
тхыгъэ тхыльым лъэпкъ уаси
фэшыгъээн фэе, Къэралыгъо
шүхъафтынэр тэфэ.

ХАУДЭКЬО ШЫХЬАМЫЗ.

ХЭКУМ КҮЭЗЫГЪЭЗЖЫГЪЭМ И МАФЭ ИПЭГЪОКИ

Зэльыклохэрэм хахъо я!

Зэльәпкъэгъухэр зэльыклохэрээ зэльыклохэр амал-хэр нахышылу гъефедгъенхэм илахышы хэзышы-хэгъэ Ацумыжъ Налщык Израиль кызычхугъ. Зэдэгүшыгъо дытилагъэм зы пычыгъо кыыхэтхы тишонгъу.

Израиль ит адиге куаджэу Кфар-Камэ ипащэу Ацумыжъ Налщык ильесыбэрэ юф ышагъ. Інатіеу зытуым кыыпкырыкызэ, зэльәпкъэгъухэр зэрээз-льыклохтхэм пылыгъ. Тиансам-блэхэр, артист цэрилохэр, футбол команда «Зэкъошныгъэр», нэмикхэри Кфар-Камэ ригъе-благъаштыгъех. Куаджэм дэсхэри тиреспублике къеклонхэм фэш зэхэшэн юфыгъохэмкэ ишүаугъе аригъакыштыгъ.

Ацумыжъ Налщык ыкью Айбек кіләеджакуагъ тиреспублике зэригъэлъэгъунеу мурад зешым. Мыекъуапэ тызышы-зэлокіем, тичыопс идэхагъе зерилъэгъугъэм ригъушохтыгъ, нэбгырабэ нэуасэ кыфэхъугъ.

Израиль згээзэжынену сыфаеп, — кытиуагъ Ацумыжъ

Айбек. — Адыгеир тичыгу, аш-сыышпсөсунену сыйфай.

Шъеожые лъэпэлъагэр кы-зэпплъакыжызэ, ынәхэм саклэ-пльагъ, ау гушуагъо акэлъыгъ. Лъэпкым итарих чыгу кызы-реджэжырээр зэхихыгъеу тлъя-тагъе. Айбек адиге орэдхэр дахэу кытгифиохх, диским ты-ритхагъехэм тядэлоу зеп кы-зэрхэкыгъер. Тильэпк чыгу ехыылагъэр кызычхидзэкіе, гум ихыкырэр къелотгъошупгъэ.

Сикіале ишыкігъе тхыль-хэр фетымыгъэхъазырхеу Мыекъуапэ къеклохын ылъекы-штэп, — а уахтэм игуши-хэм Ацумыжъ Налщык таши-гъэгъозагъ. — Сэ Іепыгъу сы-фэхъущт.

Айбек Мыекъуапэ къеклохыгъ, адиге куаджэм щыщ пшашшьеу Нурыет шхъэгъусэ кыфэхъугъ.

Ацумыжъхэр Мэфэхъаблэ дэсих, кіләцыкыиту къафэхъугъ.

— Ацумыжъ Налщык бәштә-гъеу синэуас, — къеуате Адыгэ Республика и Парламент иде-путате Къулэ Аскэрбый. — Мыекъуапэ кызыклохкэ тегъэгушо, къебар гъештэгъонхэм тащегъ-гъуазэ. Спортыр икласэшь, тыз-гъусеу футбол ешгъоххэм тяпты.

— Израиль сызеком, Ацу-мыжъ Налщык иунэ сисыгъ, — тизэдэгүштэгъу кыхэлажъэ Мыекъуапэ щыпсөурэ Хъунэ Аслъян. — Тифутбол команда «Зэкъошныгъэм» Кфар-Кафэ да-хэу кызычхидзэкіе Аскэрбий. Нал-щык Адыгеим кызыклохкэ си-уне исыщтыгъ. Тызэльыклоэ ти-унагъохэр шуклэ зэрэшлагъэх.

— Аужыре ильесхэм Мыекъуапэ стадионхэр, спорт ун-шхохэр щашыгъех, — зэдэгү-шыгъэгъур лъягъекуате Н. Ацу-мыжъым. — Сигуапеу сяплы. Республика хъаклэу зыышысты-тэжъырэп. Сицикігъэ тхыльхэр згъеъхъазырх, паспорты Мыекъуапэ кызычхидзэкіе, гум ихыкырэр къелотгъошупгъэ.

— Израиль сызеком, Ацу-мыжъ Налщык иунэ сисыгъ, — тизэдэгүштэгъу кыхэлажъэ Мыекъуапэ щыпсөурэ Хъунэ Аслъян. — Тифутбол команда «Зэкъошныгъэм» Кфар-Кафэ да-хэу кызычхидзэкіе Аскэрбий. Нал-щык Адыгеим кызыклохкэ си-уне исыщтыгъ. Тызэльыклоэ ти-унагъохэр шуклэ зэрэшлагъэх.

Сурэтим итхэр: Ацумыжъ Налщык, Къулэ Аскэрбый, Хъунэ Аслъян республике ста-дионим щызэлукагъэх.

— Аужыре ильесхэм Мыекъуапэ къафэхъэр ялех-мехъ.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.

Хэкум къэзигъэзжыгъэм им-факт Ацумыжъхэр хэлэжъэштых, альгъурэр дунеэ къебар ашын ямурад.